

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE SLIMME ROSBAARD

Een bewerking van 'Van den vos Reynaerde'

door

Willem Laroy

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2011
Nr.1514

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TWEE tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagkaart die, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuude, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *DE SLIMME ROSBAARD* op te voeren moet de naam van auteur *WILLEM LAROY* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen. De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

© 1985 Toneelfonds J. Janssens/Willem Laroy
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

DE SLIMME ROSBAARD

Een van de vele bewerkingen van het beroemde dierenepos:

" VAN DEN VOS REYNAERDE " door Willem Laroy

Speciaal geschreven voor mijn vriend en oud-leerling:

Jan Staes.

25 augustus - 3 oktober 1983

INLEIDING

Een magistraal werk als: " Van den Vos Reinaerde " herdichten, is een moeilijke onderneming.

Het oorspronkelijk werk willen veranderen, is er het bewijs van leveren, dat men niets snapt van de geest van de tijd, waarin het ontstaan is.

Evenmin legt het getuigenis af van enig literair inzicht.

Het dierenepos " Van den Vos Reinaerde " is en blijft een onovertroffen meesterwerk.

Voor mij, hebben velen dit werk verdienstelijk herschreven, en ik heb er veel waardering voor.

Ook de prozabewerkingen hebben hun verdienste.

Zo treffen wij eveneens heel wat toneelliteratuur aan, waarin Reinaerd de Vos als protagonist optreedt.

De bewerkingen voor kinderen zijn echter niet legio, en dit tekort hebben wij willen aanvullen.

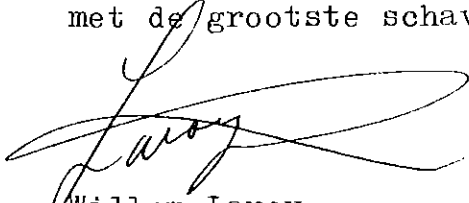
Zoals ik mij sterk gericht heb naar de actrice, die de titelrol speelt in mijn toneelbewerking van

" Het dagboek van een kamermeisje " van Octave Mirbeau, heb ik tijdens deze bewerking van " De Vos ", steeds Jan Staes voor ogen gehouden.

Als oud-leerling en vriend, ken ik heel goed zijn toneelvaardigheden en zijn streken.

Het is dan ook in oprechte genegenheid dat ik hem deze tekst toevertrouw.

Ik hoop, dat deze bewerking voor kinderen van de
hoogste vier klassen van het basisonderwijs en het
eerste jaar secundair onderwijs, in heel Vlaanderen
een eerste en leuke kennismaking mag betekenen
met de grootste schavuit uit onze literatuurgeschiedenis.

Willem Laroy

4 oktober 1983

De eerste opvoeringen hadden plaats in het Tiens Miniatuur
Teater: 't Koelieske op:
20 - 21 jan. 14 - 27 feb. 15 - 16 maart 3 - 11 - 12 apr.'84

De vos komt uit de zaal haastig opgelopen.

Hij heeft een gitaar bij zich. Natuurlijk kan hij
daarop spelen. Hij kan ook goed zingen en dansen.

Jongens, meisjes, kinderen allemaal...

't Is gemeen en 't is brutaal! Ai, ai!

't Is precies een kermistent,
dit land van ezels en van apen.

Niemand is hier nog content,
omdat er niets meer valt te rapen.

't Is brutaal en 't is gemeen.

Ieder stampt tegen mijn scheen. Ai, ai!

Zelfs iemand met een bult,
wijst mij met een kromme vinger aan:

" Hij, hij, hij heeft 't gedaan! "

Zou je geen stuip gaan krijgen?

O, maar ik zal het niet verzwijgen.

Ik zal het jullie allemaal vertellen:

Van die lompe berenvellen,
van die domme kuikens en die haan,
van die boze wolf en van die vieze kater,
van die haas met zijn getater,
en die bok met zijn stinkend kraam.

Ai, ai, ai! Wat een dwaze praatbarak!

Steek ze samen in één zak

en schud ze op de mesthoop uit:

Het zijn varkens met een lange snuit.

Maar hun oogjes zijn te klein

om ze te betrouwen.

Ik zal hun boekje openvouwen,

en dan zal 't kermis zijn!

Nee maar, dat is ook waar,
ik sta hier maar te schelden
en ik ben zelf zeer onbeschoft geweest.
En wie van jullie weet waarom?
Toe, toe, wij zijn onder mekaar...
Ja, Toontje, Mie of Klaar...
Nee, wees niet bang en zeg het maar.
Weet je 't echt, echt niet?
Jandorie, jandorie, dat is raar.
Als je ergens voor de eerste keer
op visite komt,
wat doen beleefde snaken dan?
Ja juist, ze zeggen wie ze zijn.
Ze noemen flink hun naam.
Zo hoort dat, ja, zo hoort dat.
Jandorie zeg, en ik was het vergeten.
Mijn excuses hoor!
Dat zal de juffrouw en de meester
ook wel fijn vinden, niet?
Nou, weten jullie wie ik ben?
- Uit de zaal wordt zeker geroepen: " Een vos! " -
Ja juist, een vos, een vos!
Maar geen gewone vos, jandorie nee!
O, ik mag niet vloeken ook,
en ik zeg altijd maar jandorie.
Sapristie, dat zit weer mis.
Ik moet heel dringend aan
mijn manieren wat gaan doen.
't Is geen fatsoen, 't is geen fatsoen.
Weet je hoe ze me noemen? Nee?
Wel, ik zal 't jullie zeggen.

Ik heet: de slimme Rosbaard.

Dat is nogal wat hé!

Wat een gekke naam.

En weet je, waarom ze zeggen: " Rosbaard? "

Ja juist, om mijn baard en om mijn staart.

Maar ros? Nee, dat is niet juist.

Die gouden glans op mijn pels

maakt hen jaloers.

Vooral de ezel, in zijn grijze jas,

is erg onverdraagzaam.

Maar dat verbaast me niet.

Van een ezel zegt men dat hij dom is.

" Zo dom als een ezel,

en zo koppig als een ezel! "

Nou, wat een complimenten.

Maar ik ben slim.

Zo zit dat.

" Zo slim als een vos, " zegt men.

En zo slim ben ik.

En weet je waarom ik slim ben?

Omdat ik kan praten, praten, praten....

en omdat ik kan zingen,

en omdat ik kan dansen,

en omdat ik op een gitaar kan spelen.

En nog veel, veel meer.

Zij kunnen alleen maar op hun poot spelen.

De haan kan alleen maar...

Ja, zeg het maar.

Juist, kraaien!

En de beer? Brommen!

En de wolf? Huilen!

En de kater? Miauwen!

En de haas? En de haas?

Dat weet je niet hé! Ha, ha, ha!

Ik zal het je zeggen:

In andermans klaver zitten, dat kan hij.

En de bok? Bah!

Die kan alleen maar stinken.

Zo zit dat.

Maar ik heb een gouden pels,

en ik kan praten,

en ik kan zingen,

en ik kan dansen,

en ik kan op een gitaar spelen,

en nog veel, veel meer.

Ik ben dus slim, heel slim.

Luister maar.

- De vos zingt en begeleidt zichzelf: -

Ik ben de slimme Rosbaard,

met een mooie pluimstaart,

wel een halve meter lang.

En de kippen zijn zo bang.

Ai, ai! Wat zong ik?

Rosbaard, Rosbaard? Nee, nee!

Roodbaard, dat is beter.

- Hij herneemt het lied. Het is de bedoeling, de kinderen in de loop van het stuk, te laten meezingen. -

Ik ben de slimme Roodbaard,

met een mooie pluimstaart,

wel een halve meter lang.

En de kippen zijn zo bang.

Ai, ai! 't Is weer niet goed.

Nee, ik ben geen Roodbaard,

en geen Rosbaard.

Ik ben een Goudbaard, ja, een Goudbaard.

- Hij zingt: -

Ik ben de slimme Goudbaard,

met een mooie pluimstaart,

wel een halve meter lang.

En de kippen zijn zo bang.

Tja, dat zit goed.

Dat zit heel, heel fijn.

Ach ja, dat is waar ook.

Daarnet was ik boos, zeer boos.

Maar als ik al die lieve kinderen zie,

dan vergeet ik dat.

- De vos wordt weer boos: -

Nee maar...

't Is gemeen en 't is brutaal.

Iedereen ging met alles aan de haal.

En nu is de kist leeg,

tot op de bodem leeg.

De schatkist is leeg.

De schat is weg,

en er blijft alleen de kist:

een doodskist.

En nu willen ze over mij

de doodsklok luiden.

Stel je voor:

Nu moet ik naar het Hof

van koning Nobel.

Ja, van Nobel, de leeuw.

Als die de zaak moet regelen,

dan valt er niets te regelen.

Nee, het is niet fijn.

Want ik word het konijn.

Is Pinksteren een dag om keet te maken?

Hoe kan ik van die ellende afgeraken?

Denken moet ik, alles bestuderen.

Lang en diep mijn kop gaan breken,

en mijn eigen zaakjes camoufleren.

Ik ben, bij andere dieren vergeleken,

't knapste brein van heel de streek.

Maar nu wordt het d' allerhoogste tijd,

dat ik mijn handen uit mijn mouwen steek,

of ik raak zowaar mijn kopje kwijt!

Zeg eens kinderen, ken je Bruin?

Ja, Bruin, de beer?

Holala, wat een lompe heer.

Hij is ongelikt.

Nou, dit wil zeggen,

dat hij geen manieren heeft.

Hij is onbeschaafd en onbeschoft.

Stel je voor:

Nu kwam deze plompe dikkerd

een heel relaas geven,

een lang verhaal vertellen,

van wat er aan het Hof,

over mij zoal wordt geklaagd.

Het is een zot, die dat verdraagt.

Wat zij over mij hebben verzonnen,

kan in geen twintig tonnen.

Het is God geklaagd.

Ze waren daar, zowaar,

bijna aan 't vechten en aan 't kijven.

Niemand kon er rustig blijven.

" Ja, " zei Bruin,

en hij stond op zijn achterpoten:

" Ik kom van 't Hof,

en daar moet jij nu heen! "

" Waarom zo'n haast? " vroeg ik.

" Vertel eens eerst, waarover 't gaat. "

" Je hebt, " zei Bruin,

" veel kwaad gedaan,

en daarvoor zul je hangen. "

" En wat dan wel, mijn beste, dikke vriend?

Waarvoor heb ik zulk een straf verdiend? "

En die lomperd bromde, 1880

met een stem als uit een graf:

" Jij hebt op de jongen van de wolf,

Isegrim, zo heet hij,

en dat weet jij,

jij hebt op zijn kinderen gewaterd, vuilbaard!

Twee ervan zijn stekeblind.

Zij onderscheiden

geen pot meer van een pint.

En over zijn vrouw,

heb jij geroddeld en gelogen.

Veel leugens uit je duim gezogen! "

" Ai, ai! Wat je zegt, " zo onderbrak ik hem.

Maar hij verhief opnieuw zijn stem

en schreeuwde:

" En jij hebt van het kleine hondje,
vriend Courtois, een worst gestolen! "

" Ik dacht, " zei ik,

" dat die worst

van Tijbaard was, de kater,
die hem zelf gestolen had. "

" 't Is me wat, o, 't is me wat! "

Zo begon de beer opnieuw te brommen.

" Zover moest het kommen!

En wat deed je met de haas,

die lieve Cuwaard?

Jij weet zeker niets,

jij, stoute Rosbaard!

Jij zou hem leren zingen,

maar je wou hem wel de nek omwringen.

't Is me wat, o, 't is me wat! "

" Sja... vriend, dikke beer, sja... Bruin,
zitten de zaken al zó schuin? "

vroeg ik.

" Dat ik het wel vertik,

je ooit met iets te helpen.

En je moet mij niet

met vragen overstelpen.

Ik zeg je hoe het zit, gedaan!

En Kanteklaar, de haan?

Elf van zijn kinderen zijn dood.

Van hun bloed ben jij zo rood.

Jij bent een wrede moordenaar,

een waar gespuis, een dief! "

Zo luid was Bruin aan 't roepen,

en hij sloeg met zijn poten

op zijn brede borst.

" En vandaag verschijn jij voor de Vorst!

Ik neem je mee naar het paleis! "

- Gitaarbegeleiding tot aan: " of waarop wacht je?" -

" Och, lieve beer, zoet Bruintje,

waarom zo'n vaart?

Lust je koffie met een stukje taart? "

Zo begon ik zacht voor hem te zingen.

" Natuurlijk ga ik mee,

wat dacht je?

Kom, vooruit,

of waarop wacht je? "

Maar Bruin ging zitten.

Hij draaide zijn kleine oogjes,

likte zijn lippen droogjes

en vroeg:

- De volgende tekst wordt gezongen tot aan " toch gek." -

" Wat voor taart, hé, wat voor taart? "

" Waar jouw buikje 't meest om vraagt:

een taart met honing! "

" Die laat ik voor geen koning.

Een taart, een taart!

Dat Nobel zélf zijn zaakjes klaart!

Maar zeg mij gauw,

waar is die lekkernij? "

" Ik heb ze hier niet bij,

je begrijpt, op zo'n specialiteit

is iedereen toch gek!

Bij de bakker in het rek

vind je wel koek met krenten,

die je koopt voor weinig centen.
Maar een honingtaart
wordt heel apart bewaard,
op een plaats die jij niet kent.
En zeker niet in Malpertuis! "
" Waarachtig niet, " zei Bruin,
" ik ken jouw huis.

Een meesterwerk
van taartenbakkerij
is hier niet veilig.

Daar moet bewaking bij,
of de taart krijgt benen. "

" Dat is klaar, " zei ik,
" wij gaan er henen. "

" O, o, o! " zo riep de beer,
en hij begon een wilde dans.

" Dat is toch een buitenkans!

Wat heb ik trek,
wat heb ik zin! "

En het water liep over zijn kin.

" Kom, wij gaan vetrekken. "

De beer stond bij het hekken
reeds te wuiven en te wenken.

" Oompje Bruin, wat zou je denken, "
zei ik, " ga ik niet best voorop
om je de weg te tonen?

Iets voorbij de hoge bomen,
ligt een zanderige heuveltop.
En dan, over een kromme baan,
komen wij bij Lamfried aan. "